

ЧАСТИНА ПЕРША

Кінець червня. Сонце вдарило в підборіддя світанку несподівано гостро аперкотом, і день зірвався на ноги як ошпарений, вирвавшись з полону кошмарного сну. Електронне табло блимнуло датою 05.06.13 і перемінилося на годину. Цифри вказували 04:30. На третій перон київського залізничного вокзалу прибуває потяг Петербург–Львів. Людей тут чимало. Хтось зустрічає, а хтось відбуває. Клубки й сумки, валізи на коліщатах і без. Квіти в целофані й голіруч, обличчя серйозні, навіть дещо стривожені. Трапляються і такі, що все ще зовсім сонні, як зомбі.

Незважаючи на вранішню годину, туди-сюди снують найактивніші, ті, хто добре орієнтуються на розміщенні й нумерації вагонів уздовж перону, де і котрий із них стоятиме. Це продавці київських тортів, пива і ще чогось. Вони відрізнялися від решти людей тим, що завжди пробуджені, бо спати їм взагалі ніколи. Їх цікавлять лише транзитні й свіжі, які відбувають, пасажери.

Коли виск від тертя гальмівних колодок до дзеркально-блискучої робочої поверхні коліс набрав свого апогею, вагони напружилися і, підгецуючись, штурхнули один одного по черзі в ланцюговому порядку, і відразу якимось попустилися. Щось зашипіло, заскреготало, клацнуло. Потяг став. Вагони зітхнули, відкриваючи свої двері, немовби їм справді стало легше на серці. Це відчуття відразу передалося

зустрічаючим на пероні. Вони всі якось, немов по команді, посміхнулися і здійнялися навшпиньки.

Щойно двері вагонів почали відчинятися, то одразу, мов конференсьє на сцені, з'явилися на порогах провідники. Вони задоволено всміхалися у вічі натовпу зустрічаючих, ніби навмисне відтягуючи мить початку концерту. Здавалося, що всі присутні завмерли в цьому очікуванні, як публіка чекає помаху палички в руці диригента. Провідники-конференсьє вклонилися, повернули замки на підлозі й ураз загрюкали, піднімаючись, пороги. Провідники протерли поручні, хутко збігли на перон, а на східці ступили ноги пасажирів, і дійство почалося; радісні скрики вітання, помахи квітами, обійми з поплескуванням по плечах, поцілунки, сльози і не тільки радості, оклики, зойки, передавання–приймання багажу, діти, здійняті на руках понад усіма головами, раптом верескливо пробудилися сміхом радості. Кругом вигуки таксистів, носіїв багажу, продавців тортів, пива, сніданків і бозна ще чого. Усе це загорталося в шум від торохтіння коліщат валіз по плитці перону, шаркання від тертя підшов взуття, волочіння торб і оголошень з гучномовця про вчасне прибуття на київський перон номер три потяга Петербург–Львів.

Тривало це хвилин зо п'ять-сім. Далі галас почав спадати. На пероні залишилися подекуди продавці тортів, газет і закусок та ті з пасажирів, хто власне розпочинав свою подорож з Києва до Львова. Таких було тут не дуже багато. Біля СВ вагонів на пероні було майже порожньо.

Северин стояв навпроти дверей восьмого СВ вагона теж зовсім самотнім. Йому на вигляд років з тридцять. Високий, досить широкоплечий, усе ще стрункий. Високочолоий з акуратно стриженним руським волоссям. Сіроокий із сумним виразом на обличчі. Зодягнений у вільні джинси і таку саму сорочку на випуск та бежеву демісезонну куртку. На плечі його висів невеличкий наплічник.

Було спокійно і напрочуд тихо на пероні. Десь там, за кількома рядами стоячих ешелонів далекого сполучення, обережно вислизаючи з вокзального кубла, погупував колесами на нестандартному стику рейки якийсь пасажирський експрес. Робот із жіночим голосом, мабуть що задрімав, бо мовчав уже хвилин зо п'ять.

Провідник восьмого СВ вагона стояв навпроти Северина на пероні. Це був літній чоловік з черевцем і масивними товстолінзовими окулярами на носі. В устах його диміла цигарка, і дим періодично потрапляв йому в праве око, від чого він мружився й кривився щораз то сильніше і кумедніше.

Та ось він швидко перехопивши пальцями цигарку, міцно всмоктав до рота побільше диму, зробив випуклі, як у трубача, щоки, різко затагнувся і випустив потужні струмені диму через ніздрі. По цьому він викинув цигарку прямо під колеса вагона, підсадив вказівним пальцем свого картуза на саме тім'я, дістав із кишені штанів зім'ятого синенького носовичка і втер ним спітнілого лоба. Зиркнувши на Северина, провідник ніяково посміхнувся і, відкривши товстого записника, взявся щось у ньому записувати.

Праворуч до сусіднього купейного вагона сідали молоді хлопці з величезними наплічниками. А там, ще далі, через вагон, сестри-монахині, розмахуючи руками, керували носієм, щоб той уважніше заносив до вагона великого загорнутого в чорний поліетилен прямокутного пакунка. «Певно це якась картина з життя святих» — подумалося Северинові. Він навіть пригадав, як щось подібне бачив чи в кіно, чи...

Саме в цей момент Северин відчув, як щось уперлося йому в підощву правого черевика. Він зиркнув під ноги і різко скривив ступню убік... Це був наручний годинник. Северин завмер. Годинник був чоловічим і дорогим. Корпус

золотий або позолочений, на дорогому чорному шкіряному ремінці із такою самою золотою заціпкою. Перше, про що подумав Северин: «Як власник міг його загубити? Адже такі годинники не губляться так просто... Тому що в таких годинників є спеціальні такі замки... На ось таких ремінцях, які самі ніколи не розщіпаються. А тут?».

— Муціна! Ви ещю кавота ждьоте ілі ваапще не сабіраєтесь садіцца?

Голос провідника повернув Северина у дійсність. Северин машинально стулив стопи ніг, прикривши годинника від стороннього погляду, і звів очі на...

— Собственна гаваря, у вас білет есть? — промовив голосніше провідник. Він дивився на Северина, схиливши голову набік, як собака, який чекає від тебе чогось їстівного. Северин тільки тепер звернув увагу, що вагон був з емблемою двоголового орла.

— А чьо спешіть? Ви атправляєтесь через пятнацать мінут, — спокійно промовив Северин.

— Не ви, а ми! Давайте-ка білет і прахадіте во внутрь вагона. Ваше места седьмое?

— Вроде таво... — здивовано мовив Северин.

— Давай пасматрю... — провідник підійшов до Северина і простягнув руку. Северин мовчки дістав з нагрудної кишені сорочки квитка і віддав провідникові. Той, розгорнувши папірця, тицнув уверх козирок картуза вказівним пальцем і промовив: — Угу... Паспорт?!

Северин дістав паспорта. Провідник звірив документи, зиркнув Северинові в очі й, поправивши картуза, повільно промовив:

— Всьо верна. — Далі він розвернувся і пішов до дверей вагона кинувши через плече: — Там у вас сасед! Пастарайтесь патіше.

Северин хутко зігнувся, схопив годинника, запхав його до кишені джинсів і, намагаючись бути якомога органічнішим, іронічно заграючи, запитав у провідника:

— А может саседка?

— Да нет, мілчелавек, саседкі теперь рідкі, — усміхнувся провідник, віддаючи Северинові паспорт. — Ані, всьо парамі теперь. І што занятна, баби тоже с бабамі. Во время-то пашло какое! Да ви не переживайте, мужик, что с вамі в купе, солідний, ево жена с дочькай праважалі в Пітере. Красівіе обе... Прахадіте, ваше места седьмое, не забили? — Він склав квитка і встролив його в кишеньку свого провідникового планшета.

Северин протиснувся в прохід, знайшов купе з відповідним місцем і легенько потягнув за ручку дверей. Замок клацнув, і двері м'яко посунулися убік. Перше ніж побачити будь-що в купе, йому вдарив у ніс чужий і неприємний запах поту чоловічих ніг. Северин завмер розгублено, далі відчинив двері ширше. На розстеленій постелі лівої нижньої полиці долілиць лежало чоловіче тіло в темно-фіолетовому халаті. Жовті шкарпетки на його ногах яскраво світилися дірками на п'ятках.

— Шта? Ваняет? Сільна? — промимрило тіло, наче крізь сон.

Северин навіть розсердився за таке нахабство:

— Не то слова! Пусть пабудет аткрытай дверь. Окей?

У відповідь долинуло легке хропіння.

Северин повернувся до вікна й оглядав вагон, що стояв на сусідній колії, якраз навпроти. Праворуч на боці іншого вагона висіла табличка Харків–Івано-Франківськ. У вікні одного з купе був якийсь рух. У верхній частині вікна е така продовгаста квартира, тож крізь неї видно велику босу стопу певно чоловічої ноги. Часом вона впиралася в шибку пальцями вниз і притискала фіранку. Стопа руха-

лася якось необережно, фіранка совгалася в боки. Раптом, до великої чоловічої стопи долучилася ще одна, менша, жіноча з тендітними пальчиками уверх. Вона затремтіла і завмерла, а за мить зникла зовсім. Северин посміхнувся, і в цю мить чиясь рука шпарко затулила це вікно згори вниз непрозорою шторою.

З Севериногого купе вийшов чоловік із скуйовдженим волоссям. Підперезуючи халата, він тихо вибачившись протиснувся повз Северина й рушив у напрямку туалету. Северин ворухнув устами, щоб попередити цього «саседа», що зараз потяг стоїть на станції, але вчасно згадавши, що СВ мають біотуалети, відпружився і знову повернувся до вікна. У тому самому вікні вагона, що навпроти, підперши ручкою обличчя, сумно визирала на перон жіноча голівка. Коли Северин притулився ближче до свого вікна, голівка навпроти зиркнула на Северина і через паузу посміхнулася. А ще через паузу показала йому «середнього пальця» і відійшла від вікна. Северин зробився похмурим. Проте так він простояв дуже коротку мить, бо у прохід вагона з тамбура увійшов провідник і, зиркнувши на Северина, оголосив:

— Щяс атправляємса. Хатіте чаю ілі кофе?

— Та ні, дякую! — відповів Северин українською.

— Ну, то як собі бажаєте... — промимрив провідник, і враз обличчя його посерйознішало, і він вийшов у тамбур.

Северин усміхнувся і подумав, як же ж змінюється сприйняття людини, залежно від того, якою мовою та людина розмовляє. Ось той провідник, допоки «разгаварівал», був одним чоловіком. Таким собі пітерським «железнодорожніком». І уявлялося тоді Северинові, що той чолов'яга має свою таку якусь сім'ю, дітей із двоє. Чомусь уявлялося Северинові, що обов'язково в того дві дочки. Та

й узагалі, так багато встигає людина собі нафантазувати про іншу за такий короткий термін. І не лише з причини її мовної культури і національності. І раптом той «пітерській залізнодорожник» заговорив українською, і все уявлене досі, опало, як листя, і на їхньому місці раптово повиростало нове і якесь зовсім інакше, але конкретне. От в українця провідника вже два сини, і обоє дорослі. Жінки немає, померла тому два роки від раку. А мати ще жива, їй так десь із дев'яносто сім недавно стукнуло. І має той провідник коханку з сусіднього вагона, причому давно її має, бо від нього в тої теж син років шести...

— Тьху ти чорт! Що це зі мною? І приверзеться таке! — сплюнув зопалу Северин і увійшов до купе.

Запах немитих ніг вивітрився чи, правильніше сказати, його забив запах якогось парфуму. Северин кинув свого «саквояжика» під лаву і присів. Саме в цю мить до купе увійшов його «сасед». Він був зодягнений у легкий напівспортивний костюм фіолетового кольору невідомої фірми. На ногах кімнатні, такі самі фіолетові капці і яскраво-жовті шкарпетки. Він повісив свого фіолетового халата на плечики, прикрив двері і глипнувши на себе в дзеркало, швидким рухом пригладив свої доволі довгі брови. Чоловік цей був абсолютно сивим, акуратно підстриженим і гладко причесаним. На вид йому можна було б дати років до шістдесяти. Обличчя, скоріше вчителя або бізнесмена середнього класу, було очевидно щойно поголене, бо на щоці мало незначний поріз, з якого крапельками сочилася кров. Він знав про це і, послинивши язиком пальця, провів ним по щоці, стираючи їх. Чоловік глянув привітно на Северина, ледь уклонився самою головою і промовив густим баритоном:

— Завіте мене «сасед».